

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

GHÎȚULESCU, EMIL

Diplomație și invidie / Emil Ghițulescu. - București : Editura Niculescu, 2023

ISBN 978-606-38-0898-2

821.135.1

© Editura NICULESCU, 2023

Bd. Regiei 6D, 060204 – București, România

Telefon: 021 312 97 82; Fax: 021 314 88 55

E-mail: editura@niculescu.ro

Internet: www.niculescu.ro

Comenzi online: www.niculescu.ro

Comenzi e-mail: vanzari@niculescu.ro

Comenzi telefonice: 0724 505 380, 021 312 97 82

Redactor: Liliana Scarlat

Tehnoredactare & design copertă: Șerban-Alexandru Popină

ISBN 978-606-38-0898-2

Toate drepturile rezervate. Nicio parte a acestei cărți nu poate fi reprodusă sau transmisă sub nicio formă și prin niciun mijloc, electronic sau mecanic, inclusiv prin fotocopiere, înregistrare sau prin orice sistem de stocare și accesare a datelor, fără permisiunea Editurii NICULESCU.

Orice nerespectare a acestor prevederi conduce în mod automat la răspunderea penală față de legile naționale și internaționale privind proprietatea intelectuală.

Editura NICULESCU este partener și distribuitor oficial **OXFORD UNIVERSITY PRESS** în România.

E-mail: oxford@niculescu.ro; Internet: www.oxford-niculescu.ro

NOTA AUTORULUI

Ar fi posibil ca titlul să frapeze, dacă între cei doi termeni diplomație și invidie ar exista o opoziție. Diplomație versus Invidie. Adică, mai mult decât o lipsă totală de comunicare sau de legătură între două noțiuni atât de diferite. Și definite, în mod normal, printr-o contradicție antagonică. Din păcate, însă, diplomația face casă bună, prea adesea, cu invidia. Uneori, exagerând poate, chiar nu se poate diplomație fără invidie. După cum prin diplomație nu poți îndepărta invidia. Dar, desigur, invidia este copleșitoare, atotprezentă, nu este un apanaj al diplomației și o întâlnim oriunde.

De aceea, aș dedica această carte tuturor invidioșilor din lume, cu adâncă mâhnire pentru boala incurabilă de care suferă. Căci se mai poate vindeca, invidia nu. Personajele cărții sunt reale sau nu, numele sunt reale sau nu, faptele, cu o singură excepție, sunt reale, trăite de noi, dar pentru alții pot părea inventate sau mai degrabă incriminatorii, așa că, din motive lesne de înțeles, vom spune că orice asemănare cu realitatea este pur întâmplătoare. Coincidență! Hazard! Totul nu poate fi decât o ficțiune. Produs al unei minți mai înfierbântate. Sub soarele torid al Africii sau Asiei.

O precizare foarte importantă: Soția mea, Ana-Maria, nu a dorit să publice această carte sau mai precis capitolele despre invidie. „Lasă să-i judece Dumnezeu, el are cele mai bune unități de măsură pentru împărțit dreptatea. De ce să mai răscolim acum apele? Cui i-ar mai folosi?”

Desigur, toți vom ajunge în fața judecătorului suprem. Inclusiv subsemnatul, care am considerat însă că, dezvăluind unele demersuri strâmbe și interesate, deci premeditate, ale unor colegi, mă descarc de o imensă povară și suferință și, astfel, aș putea încerca să preîntâmpin alte întâmplări la fel de dureroase. Un fel de

SOS. Adică *Save Our Ship!* Sau *Save Our Souls!* Sper să nu comit astfel un păcat. Sau să stărnesc un nou val de invidie sau de furie.

Pentru aducere aminte:

„În sufletul meu nu a fost niciodată loc pentru invidie, nici pentru ură, ci numai pentru acea bucurie, pe care o poți culege de oriunde și oricând.” (Constantin Brâncuși)

„Mulțumiți-vă cu ce aveți.” (Evrei, 13:5) „Fiecare să-și cerceteze fapta lui, și atunci va avea cu ce să se laude numai în ceea ce-l privește pe el, și nu cu privire la alții.” (Galateni, 6:4)

„Trebuie să strângi pietrele care ți se aruncă, sunt începutul unui pedestal.” (Hector Berlioz)

„Invidia este ulcerul sufletului.” (Socrate)

„Bine ar fi [ca invidiosul] să rămână la tristețe și să nu treacă la răzbunare.” (Aristotel)

„Nu lăsa fiara din tine să crească pentru că te va mânca.” (proverb african)

„Mai bine să fii invidiat decât compătimit. Nu putem avea aceleași calități sau defecte, nefiind egali încă de la naștere.” (n.a.)

„Când oamenii cinstiți spun ceea ce este adevărat cu calm și fără jenă, ei devin puternici. În același timp, mincinoșii care au încercat să îi reducă la tăcere se micșorează, devin mai slabi. Aceasta este legea de fier a universului.” (Tucker Carlson, ex-moderator politic american la Fox News Channel, SUA)

„Invidia se naște din neputința de a recunoaște că vrei mai mult. Recunoașteți că vreți mai mult și trageți mai tare!” (pr. prof. univ. dr. Constantin Necula, „Vindecările lui Hristos și vindecarea noastră”)

CAPITOLUL 1

NO PASA NADA

— **V**ă cheamă directorul, mă anunță secretara.

Audiența a fost scurtă, de câteva minute.

— Pleci ca secretar II la Montevideo, Uruguay. Ia legătura cu însărcinatul cu afaceri care se află în țară, în concediu! Îmi comunică Bogdan Baltazar, care, în scurt timp, avea să ajungă purtător de cuvânt al guvernului. Înalt și cu o voce gravă. Lângă el era directorul-adjunct, Anton Sârbu, mic și jucăuș. Este cel care avea să intre peste câțiva ani într-o turmă de oi, lângă Sibiu, cu limuzina nouă, cumpărată la Viena:

— E un post bun, mă asigură Toni. Mai ales pentru început.

OK, mi-am zis. Putea fi mai bine, dar și mai rau. Deciziile conducerii cu privire la plecarea la post nu se discută. Am ieșit cam amețit din biroul șefului și m-am oprit pe holul de la etajul 4 al clădirii MAE, care, pe atunci, era și sediul guvernului.

Pe o bancă i-am văzut pe un fost faimos coleg de la TVR (în ianuarie 1990 încă era una singură) și pe soția Prim-Ministrului. Îi cunoșteam pe amândoi. Cu Alexandru lucrasem 10 ani, în perioada romantică a televiziunii naționale, iar cu Oița colaborasem la emisiunile Radio, după cum o știam și pe soacra ei, directoare la programele pentru străinătate.

— Ce-i cu tine? Pari cam tulburat.

— Chiar sunt. Am fost anunțat că plec la Montevideo, ca secretar II.

— Și!?

— Nu mi se pare corect. Eu am intrat în MAE cu 12 ani în urmă, ca secretar III, după ce absolvisem ca șef de promoție Academia Diplomatică. M-am reîntors în MAE în 1990, după Revoluție, tot ca secretar III, am dat examen de secretar II și, la vârsta mea, în timp ce alții sunt consilieri sau șefi de misiune, eu o iau de la capăt.

— Nu fi prost! Și nu fi invidios!

— Nu, nu vreau să fiu, dar tu știi, Alexandre, că la TVR eram cel mai tânăr realizator de programe, cu un salariu foarte bun, am plecat din cauza cenzurii, apoi, după ce m-au scos din MAE pe motive politice, am reușit să mă angajez la Ministerul Învățământului, cu un salariu bun, chiar mai bun dacă adăugăm și câștigurile obținute predând la universități ca profesor asociat.

— Ești prost! decretă Alexandru. E mai bine să rămâi pe malurile Dâmboviței? Sau să pleci în America de Sud? Fie și portar!

— Are dreptate, Alexandru, interveni Oița. Plus că de acum vei avansa mai ușor.

Alexandru va pleca și el, ca atașat de presă la Paris, pe malurile Senei, unde va și muri, după câteva luni. Unul din misterele Parisului!

A doua zi, m-am întâlnit cu însărcinatul cu afaceri ad-interim, un tip la vreo 57-58 de ani, foarte instruit (învățase latina și greaca veche în facultate), cu mustață à la Clark Gable, dar cu o voce de eunuc. Mi s-a părut un tip alunecos, dacă nu chiar periculos.

— De ce-ai ales Montevideo? începu interogatoriul.

— Nu a fost alegerea mea, mi s-a comunicat.

De fapt, imediat după Revoluție, același director, pe care îl cunoșteam din prima „ședere” în MAE, de nici trei ani, mă chemase și mă admonestase:

— Am aflat că vrei să te reintegrezi în Asia. Că vrei să mergi în smârcurile Orientului super Îndepărtat? Vino la noi, în America Latină, și vei pleca imediat ca însărcinată cu afaceri ad-interim la

Caracas, în Venezuela. Ademenitor, nu? Ar fi urmat să o schimb pe *madame* Veta Crescente (pe numele adevărat Aneta Spornic), fostă membră în Comitetul Executiv al C.C., fost ministru al Învățământului, doamna care se întreba retoric la ce-ți trebuie să știi limbi străine.

— Iată, eu nu știu nicio limbă străină și am ajuns în vârf.

Corect, dar postul de ambasador la Caracas nu se compara cu cel de ministru al Învățământului. Și putea fi mai rău. Cu meditația transcendentală, aranjată de altfel nu fără știința marelui conducător.

Pe Crescente o va schimba un consilier de la Cotroceni, de-al noului președinte de după Revoluție, Ghiță Prepeleac, iar eu voi ajunge în Venezuela mult mai târziu.

Soția și fiica au primit cu bucurie vestea plecării la Montevideo. Înainte, plecarea la post era mai complicată. Trebuiau îndeplinite mai multe condiții. Membru de partid obligatoriu, dar și căsătorit. Prin anii 1960, la Personal, la MAE, era o tovarășă directoare, Ana Tamaș.

— Ai vrea să pleci la post?

— Cum să nu, răspundea diplomatul.

— Dar nu ești căsătorit.

— Sunt încă tânăr, mai am timp.

— Atunci pe loc repaus cu plecarea la post. Dar te putem ajuta, tovarășe! Cunoaștem o secretară-dactilografă, din MAE, care v-ar putea însoți în străinătate. Are dosar bun, beton! L-am verificat.

Culmea că unele dintre aceste căsătorii de conveniență au și rezistat. Chiar mai bine decât cele din dragoste la prima vedere.

— Și care este părerea dumneavoastră despre Revoluție? a dorit să știe viitorul meu șef de la Montevideo, căsătorit cu o persoana de vreo 130 de kilograme, care atunci când cobora scările de la bloc crea un adevărat seism și întuneca întreg peisajul. Era de față, când m-am dus cu Trabantul meu să-l iau pe șef și să-l duc la aeroport. *Gorda* (femeia foarte plină) și copilul vor veni mult mai târziu la Montevideo. După ce va deveni ambasador.

Ce era să-i spun? Îmi alegeam cuvintele. Că participasem direct, cu soția și fiica, ieșind în stradă, și manifestându-ne împotriva fostului regim? Că fusesem dat afară din MAE, spre deosebire de el care rămăsese bine-mersi, ajungând consilier sau ministru-consilier? Pentru că, în urma unui denunț, socrul meu fusese acuzat că ar fi fost membru al unui partid istoric. Urmărit și terorizat. La trei luni, după alungarea mea din MAE, murise de cancer, care se agravase de supărare. Pe patul de moarte, avea să-mi spună, cu durere, că nici măcar simpatizant n-a fost. Astea erau vremurile. Invidia funcționa din plin. Și va continua să funcționeze. George fusese denunțat de tatăl unei colege de școală primară a soției mele, care nu se putea împăca cu ideea că fetele socrului meu, Ana-Maria și Beatrice, erau mai bune la patinaj, în timpul liber, decât propria-i fiică (patinau pe lacul înghețat din cartierul Moților, Cluj-Napoca).

— La prima reorganizare a Ministerului Învățământului, veți fi disponibilizat. Dacă Ceaușeasca nu vă vrea..., îmi șoptise „prietenește” unul dintre șefi, apropiat de servicii.

Printr-o muncă infernală și o grijă atent cultivată de a nu su-păra pe nimeni, de a nu stârni invidii, reușisem să fiu propus ca lector de limba și cultura română la celebra Universitate californiană din Los Angeles (UCLA). De două ori propus, de două ori respins. Tăiat de pe listă de Elena Ceaușescu!

— Ce se întâmplă? Nu înțeleg. Eu n-o cunosc pe tovarășa. N-am văzut-o în viața mea.

— Știi, tovarășa se teme să nu rămâi în SUA. Dumneata ești inspector general, profesor-asociat, mi-a explicat, în final, ministrul Învățământului, cu un zâmbet amar. Eu nu cred, eu te cunosc, te-am aprobat, dar, vezi, că nu depinde numai de mine. Ministrul, cu certe realizări profesionale, ca profesor universitar și cercetător, fusese făcut idiot de către tovarășa, după cum avea să-mi mărturisească mult mai târziu, în afara unui hotel din străinătate,

Am mai aflat că, în locul meu, urma să plece un profesor de școală generală de la Cucuieții din Vale sau Adunații-Copăcenii,

neștiitor de engleză, care, dacă ar fi rămas, n-ar fi provocat valuri. Așa am ratat posibilitatea de a fi coleg la UCLA cu Mona Simpson, profesoară de engleză și faimoasă romaniceră în SUA, sora biologică a nu mai puțin celebrului Steve Jobs.

— Sunteți doctor în științe? În științele politice? insinuă însărcinatul cu afaceri ad-interim de la Montevideo. Tot nu mi-ați spus ce credeți despre Revoluție.

— Nu. Sunt doctor în științe filologice.

— Și despre Revoluție?

— Domnule ambasador, deși era doar însărcinată cu afaceri, dar formula se uzita, am citit și eu, ca și dumneavoastră, că a fost o revoluție, că a fost o revoltă, că a fost o combinație între o revoltă și o lovitură de stat etc. Cert este că răsturnarea lui Ceaușescu s-a bucurat de aprobarea mării majorități a populației. Dacă aș fi știut atunci, l-aș fi trimis să citească articolul generalului SRI în rezervă Aurel I. Rogojan, „Principalii actori din spectacolul Revoluția 1989”, apărut în „Evenimentul Istoric”, nr. 59, din ianuarie 2023. Am adăugat, convins: Important mi se pare acum ce punem în loc. Au trecut deja aproape nouă luni din decembrie 1989.

— Și ce crezi că trebuie făcut? insistă viitorul meu șef.

— Cred că, pentru construirea noii României, trebuie o solidaritate națională. Pentru o Românie liberă, democratică, lipsită de dogme și prejudecăți. Trebuie creat un echilibru și nu o fracturare a societății. Facilitățile de după evenimentele din decembrie au fost binevenite, dar mult inferioare celor așteptate. Iar oamenii care trebuiau să învețe sau să reînvețe jocul democratic meritau să știe tot ce le ofereau noile reguli democratice. Ar fi fost mai motivați în realizarea schimbării. Pe de altă parte, mentalitatea trebuie schimbată, cu răbdare și perseverență. Sunt foarte mulți oameni cinstiți, înspăimântați de schimbările de peste noapte. Legați de vechile prejudecăți. Nefiind în măsură să se desprindă dacă nu sunt ajutați. În al doilea sau al treilea rând, și tocmai pentru a sprijini

cele spuse anterior, noile autorități trebuie să ofere puncte de referință. Hai să spunem mai pretențios sau mai exact să elaboreze o axiologie a valorilor. Care exista în trecut, dar cu capul în jos, un fel de lume întoarsă pe dos, o lume răsturnată, un surogat. Cu predominarea incompetenței și imposturii. În mod instituțional trebuie folosite valorile reale care au existat și înainte de 1989 și create altele noi. Dar cred că am vorbit prea mult... și un pic cam emfatic.

— Nu, continuă, îmi ceru interlocutorul.

— Stimulată competiția adevărată. Desființată practica monstruoasă a dosarului. Pentru angajare și promovare. Ca instrument atroce de pervertire a conștiințelor. După cum se știe, în engleză, *file* înseamna și dosar, și pilă. Deci fără pile, nepotisme, cumetrii, amante, fără intervenții. O cultură a eficienței, probității și bunului-simț.

— Foarte romantic, remarcă distinsul diplomat. Foarte idealist și neaplicabil. Și despre armată și securitate... Se pare că asta îl interesa mai mult.

— Pe deplin reformat. Componenta morală este cea mai importantă. Fără valori ierarhizate, fără toleranță și reconciliere cu trecutul, dar nu fără pedepsirea vinovaților și o conturare clară a viitorului, putem rămâne în locul pe care dorim să-l abandonăm.

— Interesant, foarte interesant, comentă fostul ofițer de securitate, după cum aveam să fiu informat, și viitor ambasador al României în Uruguay, zâmbind cu cei doi dinți lipsă și unul de aur. Dar eu nu prea sunt de acord cu aceste păreri puerile.

Era prima ciocnire. Cea mai ușoară. Următoarele vor avea loc la Montevideo. Un oraș superb, aflat în estuarul Rio de la Plata, unde, pe esplanada numită Rambla, doamnele, în timpul iernii destul de blânde, cu teniși în picioare, dar încotoșmănite cu blănuri de vulpi polare, își plimbau pisicile în lesă, precum câinii. Aer înmiresmat, mai ales după ploile de vară, cu păduri de leandri de toate culorile.

Urcam sus pe Buxareo, de cunde cumpăram niște înghețate uriașe, la care mâncam câte o oră. Oameni liniștiți, pașnici, cu un ritm de viață diferit de cel de la New York. Unde este strada sau locul cutare? Buxareo, de pildă. După ce se gândea o clipă, persoana întrebată îți explica pe îndelete, fără să pară că se grăbește.

— Ai înțeles?

— Nu prea.

— Apăi, îți mai spun o dată.

Dacă nici a doua sau a treia oară nu erai mulțumit:

— *No pasa nada*... Hai că te duc până acolo! Și, pe drum, te mai invita și la o cafea. Pe când la New York, în timp ce primeai explicațiile grăbite, trebuia să alergi în același pas alert cu individul, preocupat să nu întârzie la serviciu sau la întoarcerea acasă. Pentru mine Montevideo a fost ca o baie de literatură. Eram în circumscripția de creație a lui Borges, Sábato, Benedetti, ultimul inventând cuvântul *desexilio*, la revenirea în țară, după perioada Tupamaros. Am citit „Nadie encendía las lámparas”, a lui Felisberto Hernández, scriitor și pianist uruguayean aproape necunoscut, dar cu o statură de Premiul Nobel. Ca și alții, la fel de necunoscuți, dar importanți. Asemenea poate Gabrielei Mistral sau lui Pablo Neruda și Octavio Paz. Să nu-i uităm nici pe peruanul Mario Vargas Llosa sau pe brazilienii Paulo Coelho și Luis Fernando Verissimo. Care vor veni la București. Ce *baño de literatura*! Ce șansă de a trăi patru ani în aceste locuri! Îl întâlnisem pe un ziarist de la „República”, o importantă publicație uruguayană. Autor al unui roman de vreo 500 de pagini. În care nu se întâmplă nimic. Absolut nimic. *No pasa nada*. În sens mot à mot. Se descria numai un incendiu în partea de sud a Braziliei. O carte captivantă însă. Spunea de zeci de ori același lucru. Dar cu alte cuvinte. Spaniola se pretează la așa ceva. Este o limbă extraordinară pentru scris. Oare de ce în spaniolă există cuvinte atât de sugestive, de pildă *disfrutar*, pe care în alte limbi, oricât am încerca, nu le putem traduce decât prin perifraze? Și fără a reuși să redăm același sens?

No pasa nada este o formulă sacrosanctă în America de Sud. Timpul oricum trece. De ce n-ar trece fără stres și emoții, fără grabă inutilă și agitație?

— Ce faci, Victore? O întrebare pentru consilierul economic al Ambasadei.

— Ia, rup niscaiva documente. Să mai treacă timpul. Locul ăsta nu e potrivit pentru păstrare. Stăteam toți diplomații Ambasadei într-o cameră mai mare, la primul etaj al unei clădiri cu opt nivele. În cealaltă cameră se amenajase oficiul șefului de misiune și secretariatul. Mai erau încă două spații: dormitorul șefului și dormitorul șoferului căsătorit cu secretara. Baia și bucătăria comune.

În ultimele trei zile, Victor nu făcea altceva decât să rupă „niscaiva documente” din arhiva Ambasadei, îngrămădind resturile în câțiva saci. După un control de rutină de la MAE, Victoraș a trebuit să muncească vreo trei luni, ca să lipească la loc hârțiile făcute bucăți. Se pare că primise ordin de la șefu’ să facă curățenie, dar, fiind din același „branșament”, cu stagii vechi în servicii, a tăcut mâlc. În schimb, m-a luat la ochi pe mine, crezând că le-am deconspirat afacerea. Mă și vedeam anchetat de un procuror stabilit de Ministerul Justiției, pentru păstrarea unor documente clasificate în spații improprii, ca Donald Trump și Joe Biden. Și, ultimul de pe listă, cu voia dumneavoastră, Mike Pence.

Soții Gogonea, șoferul și secretara, m-au sunat într-o seară și mi-au cerut o întâlnire în apropierea Ambasadei. Locuiam, cu soția și fiica, într-un apartament la vreun kilometru distanță.

— Eu îl omor pe omul ăsta și-l trimit acasă în sacii pentru curieri diplomatici, a zis Gogonea când ne-a văzut.

Șeful se legase de soția șoferului. Baie, bucătărie comună. Nu-i ajungea că-i servea prânzul în fiecare zi. I-am calmat, numai după ce le-am promis că vom avea o reuniune toți cei din Ambasadă, adică șeful, eu, consilierul economic, șoferul și secretara. A fost ca la circ, fiecare cu acrobația lui. Ca să găsim o soluție, am propus, iar șeful a fost de acord să se mute din Ambasadă în apartamentul

din oraș al consilierului economic. Care avea o soție de dimensiunile consoartei șefului. Deci se va simți ca acasă. A urmat vizita Prim-Ministrului Petre Roman în Uruguay. Un succes, demnitarul român fiind primit cu salve de tun. Șeful l-a însoțit peste tot și în Montevideo, și la Piriapolis. Peste puțin timp, a fost chemat la București, pentru audieri în Parlament. Petrică îl propusese ambasador, deși guvernanții de după revoluție hotărâseră ca niciun fost șef de misiune din timpul lui Ceaușescu să nu mai conducă ambasade. De fapt, el fusese promovat de la însărcinat cu afaceri ad-interim, la ambasador extraordinar și plenipotențiar.

La aflarea veștii, Gogonea nu s-a mai abținut:

— Îl aranjez eu. Taică-său fusese șoferul lui Iliescu. Și, într-adevar, deși confirmat ambasador, n-a primit scrisorile de acreditare decât după vreo șase luni. Timp în care familia Gogonea se transferase la Caracas.

În aceste șase luni, în care am preluat conducerea Ambasadei, am negociat cu ambasadorul Germaniei Federale cumpărarea sediului Ambasadei Republicii Democrate Germane, la un preț de favoare, plătit în rate prin Bundesbank (se băgaseră pe fir și chinezii care ofereau de trei ori mai mult și într-o singură tranșă), și am remodelat clădirea, cu o echipă de muncitori sosită din țară. Cu eforturi mari și ore de muncă în condiții deosebit de grele: praf, frig, zgomot. În fine, a sosit ambasadorul, cu *gorda* (cu soția) și copilul. A vizitat cele trei etaje ale noului sediu al Ambasadei, totul era impecabil și apoi, în sala de protocol, când noi ne așteptam să primim mulțumiri, s-a uitat afară, unde era un soare strălucitor, și s-a întors spre noi, vădit iritat: „Dar cuier n-avem?” Nu, n-aveam și nici nu era nevoie. Asta în loc de mulțumesc. Atunci am avut un alt schimb de replici dur cu ambasadorul.

Ultima rundă de kickboxing a urmat la numai două luni diferență. Un grup de ziariști de primă mână din România a vizitat Uruguayul și, la conferința de presă de la Piriapolis, m-au invitat să particip. Ambasadorul a considerat că nu este cazul.

— Ce să căutam noi acolo? Ei sunt ziariști, noi suntem diplomați. Am încercat să-l conving că ar fi o greșeală impardonabilă să nu mergem. Degeaba. Ziariștii l-au reclamat la ministrul de Externe, Adrian Năstase.

— Dacă nu-l rechemati imediat, vom continua campania de presă și vom arăta cine este, de fapt, acest ambasador.

Un secretar de stat din MAE, Gheorghe Tinca, a sosit fulger la Montevideo pentru a vedea la fața locului cum s-au derulat cele relatate de ziariști. La propunerea ministrului de Externe, a fost rechemat imediat. A fost probabil ambasadorul cu cea mai scurtă ședere în această funcție. La plecare, m-a chemat în biroul lui, îmbâcsit de fumul dens de țigară și, cu ochii injectați de invidie și ură, m-a amenințat:

— Te încondeiez eu acolo unde trebuie. Și Victor îți va face raport.

— Cine ridică sabia de sabie va pieri, i-am răspuns, citându-l pe Hristos.

— *Como están Ustedes?* a fost formula de politețe, cu care Luis Alberto Lacalle, amabil și prietenos, ni s-a adresat mie și soției mele la recepția din 24 octombrie 1991, cu ocazia Zilei Națiunilor Unite la Carrasco, Montevideo.

— *Discúlpeme!* adică *sorry*, a continuat președintele Uruguayului. Spuneți-mi, de ce voi românii nu reușiți să luați o hotărâre înțeleaptă? Aveți un rege. Aduceți-l și terminați cu mineriadele și nu vă mai faceți de râs în fața lumii.

Îi apreciam prietenia și sinceritatea. Îmi vorbise ca amic, nu ca șef de stat, ținuse să precizeze. Amândoi știam ce înseamnă imixtiunile în treburile interne. Nu pentru că nu eram monarhist, am dorit să-i răspund:

— Lăsați!... Nu peste tot în lumea asta lucrurile merg cum ne-am dori. Se mai fac și greșeli. Cine are rețeta trecerii de la comunism la capitalism? Spune-mi, Alberto! Merg acum s-o cum-păr și de mâine, ohlala! o aplicam și în România.

Glumisem, dar tristețea mă apasa. Creasem o imagine excelentă la Montevideo și numai eu știu cât de greu a fost. Dezvoltasem relații deosebite de colaborare cu toate publicațiile importante și, de multe ori, aproape zilnic, apăreau articole – multe scrise de mine – despre cum evoluează România „revoluționară”. Ridicase un bust, în cel mai frumos loc al capitalei uruguayene, pe malul oceanului, e drept, nu al lui Eminescu, deși totul fusese pregătit pentru autorul „Luceafărului”. Tudor Vladimirescu venise cu avionul prezidențial de la Caracas (unde rămăsese în schimb Eminescu) și nu-l puteam refuza. Un bulevard central de lângă Ambasada noastră primise numele de România. Înființasem un Institut Cultural Uruguay-Romania, predam limba și cultura română la Universitatea din Montevideo (aveam peste 200 de studenți, printre care și profesori universitari), inițiasem un program special de zece emisiuni despre România la Televiziunea Națională din Uruguay, pe care l-am sponzorizat personal. Dădusem numele țării noastre unei piețe, situată într-o intersecție foarte circulată etc., etc. Le-am enumerat pe toate acestea aici și pentru a explica „îmbolnăvirea” de invidie a ambasadorului. Și acum... Neașteptată lovitură de imagine. Pe coperta celui mai important ziar, „El País”, unde publicam adesea, pe pagina întâi se lăfăiau de câteva zile minerii români. În culori și diferite locuri din București. La Palatul Victoria, la Universitate, la Complexul studentesc, pe stradă, prin sediile partidelor și casele oamenilor. Și ca un laitmotiv, cu măciuci și băte peste tot, ca la Răscola de la 1907.

Apropos de rege și de monarhie. Pe rege l-am cunoscut mult mai târziu, la o recepție dată la Cotroceni.

— Maiestatea Voastră, sunt ambasadorul României în Pakistan și Afganistan. M-a întrebat foarte serios, cum îl știu, ce mai este prin părțile astea de lume, nu prea liniștite. I-am răspuns pe scurt, după care:

— Sire, vă pot face o invitație? Când ați dori să vizitați Afganistanul? M-a privit concentrat, recepționase corect: o vizită în

Afganistan. L-am văzut din nou, uitându-se atent, și deodată a izbucnit în râs, un râs neostentativ, absolut normal, ca atunci când savurezi o glumă bună. Am această poză cu regele râzând, pe care o arăt prietenilor, care cred că regele era un om mofluz. *On the contrary*, aș zice, adică exact invers.